

Sergej L. Macura*

Filološki fakultet

Univerzitet u Beogradu

SRPSKA KNJIŽEVNOST U KANADI

(Maja Ćuk: *Kultura, nacija i naracija: književnost srpske dijaspore u Kanadi*,
Beograd: Alfa BK Univerzitet, 2020)

Monografija prof. dr Maje Ćuk pod naslovom *Kultura, nacija i naracija: književnost srpske dijaspore u Kanadi* sastoji se od skoro 200 stranica teksta, proporcionalno podijeljenih u teorijski uvod (3 poglavlja od preko 60 stranica) i kritičku analizu datog korpusa (8 kraćih poglavlja na ukupno 120 stranica), čime se čitaoci iz ciljne grupe ne zamaraju bespotrebno dugim teorijskim raspravama a da katkad glavna tema ostane nedovoljno ispitana. Monografiju zatvaraju Zaključak, Dodatak, Rezime na engleskom i iscrpna bibliografija, čime se omogućava vrlo pouzdano rukovođenje kroz naučno djelo, bez narušavanja prijatnosti čitanja koja ne karakteriše svaku akademsku studiju.

Autorica se oslanja na širok spektar teorijskih napisa iz savremene postkolonijalne i postmoderne misli, kao što su djela Homija Babe, Gajatri Čakravorti Spivak, Edvarda Saida i Fredrika Džejmsona, ne zapostavljajući pritom ni najšire temelje savremene sociologije nacije, čije izvore nalazi u lordu Ektonu, Gidensu, Hobsbomu i sličnim piscima. Ne bira dogmatsku definiciju nacije, nego se kreće unutar pojmovnog ontološkog pluralizma, koji je možda jedina izvjesnost u 21. vijeku, i to urađa posebnim plodom u daljem toku istraživanja.

U pisce koje proučava spadaju David Albahari, Dragomir Ivković, Silvija Jestrović, Goran Simić i drugi. Smjestivši kulturu srpskih emigranata u Kanadi u neizostavno hibridan položaj – onaj sa „crticom“, ili na engleskom *hyphenated* – između relativno dobro zapamćene rodne grude i još neodomaćene sredine prijema, dr Maja

* gargantua_xp@yahoo.com

Ćuk znalački pronalazi nijanse u djelima naših pisaca koje potiču iz opalescencije značenjâ i zadržava se redovno na analizama glasova iz jugoslovenske prošlosti. Potreba za adaptacijom na novu sredinu iziskuje žrtve, pa tako srpska književnost u Kanadi odslikava vječitu neusklađenost njenih autora i sa društvom i sa jezikom kao sredstvom simboličkog opštenja, uz sveprisutni kulturni okean razlike.

Suočeni sa bivstvovanjem u drugačijem kosmosu, srpski autori koji stvaraju u Kanadi bolno su svjesni toga da ne mogu početi od nule, jer tegobno breme istorije jasno pokazuje od nje nema odstupanja, a i da je, koliko god se tome opirali, njihov opus ipak donekle istupio iz matičnog književnog toka, i da, ugrubo rečeno, pišu svojevrsnu metaknjiževnost kao ogromnu fusnotu uz decenije razagnane prošlosti.

Crta griže savjesti, poniženosti, inferiornosti i uklapanja u pripremljeni obrazac Drugoga boji cjelokupnu književnost Srba u Kanadi pesimističnim, neveselim, ali zato iskrenim i ispovjednim tonovima, koji se vjerovatno nikada ne bi začuli da ih životne bure nisu potjerale u Novi svijet. Na ovaj način je kanadska sredina uspjela da katalizuje ravnomjerno bogatu plejadu pripovjedačkih i dramskih stoika od jednog naroda koji je iz raznih razloga osuđen na to da na zemlju-domaćina nikada ne vrši presudan, ali zato uvijek opaziv uticaj – opaziv, naravno, kada se ukrste polifoni korpus djela i objektivna istraživačica sa tananim osjećajem za detalj.

Datum prijema: 28. 10. 2021.

Datum ispravki: /

Datum odobrenja: 29. 10. 2021.